

Наредба № 7 от 14 февруари 2023 г. за придобиване на квалификация по професията „Фермер“

НАРЕДБА № 7 от 14 февруари 2023 г.
за придобиване на квалификация по професията „Фермер“Раздел I
Общи положения

Чл. 1. С тази наредба се определя държавният образователен стандарт (ДОС) за придобиването на квалификация по професията 621060 „Фермер“ от област на образование „Селско, горско и рибно стопанство“ и професионално направление 621 „Растениевъдство и животновъдство“ съгласно Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение.

Чл. 2. Държавният образователен стандарт за придобиването на квалификация по професията 621060 „Фермер“ съгласно приложението към тази наредба определя изискванията за придобиването на втора степен на професионална квалификация за специалността 6210601 „Земеделец“, на трета степен на професионална квалификация за специалността 6210602 „Производител на селскостопанска продукция“ и на четвърта степен на професионална квалификация за специалността 6210603 „Управление на растениевъдни и животновъдни ферми“.

Чл. 3. Въз основа на ДОС по чл. 1 и рамковите програми по чл. 10, ал. 3, т. 2, 3, 4 и 6 от Закона за професионалното образование и обучение се разработват типови учебни планове за ученици, учебни планове за лица, навършили 16 години, и учебни програми за обучението по специалностите по чл. 2.

Раздел II
Съдържание на държавния образователен стандарт

Чл. 4. (1) Държавният образователен стандарт по чл. 1 определя изискванията към кандидатите, описанието на професията, единиците резултати от ученето, изискванията към материалната база и изискванията към обучаващите.

(2) Държавният образователен стандарт за придобиване на квалификация по професията 621060 „Фермер“ включва общата, отрасловата и специфичната професионална подготовка с необходимите професионални компетентности, които гарантират на обучаемия възможността за упражняване на професията след завършване на обучението.

Преходни и заключителни разпоредби

§ 1. (1) Типовите учебни планове по чл. 3, разработени въз основа на тази наредба, се прилагат от учебната 2023/2024 г. за учениците, които от тази година започват обучението си за придобиване на професионална квалификация по професията.

(2) Учениците, които са приети за обучение за придобиване на професионална квалификация по професията в системата на училищното образование до учебната 2022/2023 г. включително, се обучават и завършват обучението си по учебните планове и учебните програми, които са действали при постъпването им.

(3) Лицата, навършили 16 години, които към влизане в сила на тази наредба се обучават в квалификационен курс, завършват обучението си по учебните планове и учебните програми, по които са започнали.

§ 2. Тази наредба се издава основание чл. 22, ал. 6 във връзка с ал. 2, т. 6 от Закона за предучилищното и училищното образование и отменя Наредба № 29 от 2003 г. за придобиване на квалификация по професията „Фермер“ (ДВ, бр. 13 от 2004 г.).

Министър: **Сашо Пенев**

Приложение към чл. 2

Държавен образователен стандарт за придобиване на квалификация по професията „Фермер“

Професионално направление:				
621	Растениевъдство и животновъдство			
Наименование на професията:				
621060	Фермер			
Специалности:		Степен на професионална квалификация	Ниво по Национална квалификационна рамка (НКР)	Ниво по Европейска квалификационна рамка (ЕКР)
6210601	Земеделец	Втора	3	3
6210602	Производител на селскостопанска продукция	Трета	4	4
6210603	Управление на растениевъдни и животновъдни ферми	Четвърта	5	5

1. Изисквания към кандидатите

1.1. Изисквания към кандидатите за входящо минимално образователно и/или квалификационно равнище за придобиване на степен на професионална квалификация съгласно Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО)

За придобиване на втора, трета и четвърта степен на професионална квалификация по професията „Фермер“ от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 от ЗПОО (утвърден от министъра на образованието и науката със Заповед № РД-09-413 от 12.05.2003 г., посл. изм. със Заповед РД-09-4493 от 18.11.2021 г.) изискванията за входящото минимално образователно и/или квалификационно равнище към кандидатите са:

За втора степен:

- за ученици – завършено основно образование;
- за лица, навършили 16 години – завършен първи гимназиален етап.

За трета степен:

- за ученици – завършено основно образование;
- за лица, навършили 16 години – придобито право за явяване на държавни зрелостни изпити или завършено средно образование.

За четвърта степен:

- за лица, навършили 16 години – завършено средно образование.

Изискването за входящо минимално квалификационно равнище при продължаващо професионално обучение с придобиване на втора степен на професионална квалификация е придобита първа степен на професионална квалификация по професия от област на образование „Селско, горско и рибно стопанство“.

Изискването за входящо минимално квалификационно равнище при продължаващо професионално образование и обучение с придобиване на трета степен на професионална квалификация е придобита квалификация по втора степен на професионална квалификация по професия от област на образование „Селско, горско и рибно стопанство“.

Здравословното състояние на кандидата се удостоверява с медицински документ, доказващ, че професията, по която желае да се обучава, не му е противопоказна.

1.2. Валидиране на професионални знания, умения и компетентности

Придобиването на квалификация по професията „Фермер“ или по част от нея чрез валидиране на придобити с неформално или информално учене резултати от ученето се осъществява съгласно Наредба № 2 от 2014 г. за условията и реда за валидиране на професионални знания, умения и компетентности, издадена от министъра на образованието и науката (ДВ, бр. 96 от 2014 г.).

2. Описание на професията

2.1. Трудови дейности, отговорности, личностни качества, особености на условията на труд, оборудване и инструменти, изисквания за упражняване на професията, определени в законови и подзаконови актове (здравословно състояние, правоспособност и др.)

В своята професионална дейност фермерът – земеделец, планира, организира и извършва селскостопански дейности по отглеждане и прибиране на реколтата от земеделски култури; по отглеждане на селскостопански животни; по заготовка на продукцията за продажба.

Трудовата дейността на фермера – земеделец, в растениевъдството включва отглеждане на земеделски култури чрез извършване на отделни агротехнически мероприятия – основна и предсеитбена обработка на почвата, основно торене, сеитба/засаждане, грижи по време на вегетация на културите, подхранване с тор, окопаване, борба с болести и вредители, прибиране на реколтата и заготовка на продукцията за реализация на пазара. Прилагането на добри земеделски практики при отглеждането на земеделските култури, които щадят околната среда и запазват и поддържат плодородието на почвата, е основна задача на фермера.

В областта на животновъдството фермерът – земеделец, отглежда селскостопански животни, като полага основни грижи за различните видове животни чрез правилното им хранене, развъждане и спазване на ветеринарномедицинските, включително мерките за биосигурност и зоохигиенните изисквания в животновъдните обекти.

При отглеждане на земеделски култури и животни работи с машинно-тракторни агрегати и машини и съоръжения в животновъдството.

Фермерът – производител на селскостопанска продукция, в дейността си осигурява производство на безопасни суровини и храни; устойчиво управлява природните ресурси; опазва селските райони и поддържа жизнеспособността на икономиката в тях. Упражнявайки професията си, той взема решения за цялостната организация на производството и дава указания за изпълнение на различните дейности при производството на селскостопанската продукция.

При организиране на земеделското производство ефективно контролира изпълнението на задачите, внедрява комплексна механизация, правилно използва земеделска техника и може да работи с нея.

Професионалната дейност на фермера с четвърта степен на професионална квалификация със специалност „Управление на растениевъдни и животновъдни ферми“ е съвкупност от действия, насочени към планиране, организиране, вземане на решения и тяхното реализиране, контрол и анализ на постигнатите резултати, с цел ефективно използване на ресурсите на стопанството за ефективното му функциониране.

За успешно упражняване на професията си фермерът с четвърта степен на професионална квалификация трябва да бъде прецизен и отговорен, да има стремеж към внедряване на ресурсно-икономични технологии и към получаване на селскостопанска продукция срещу възможно минимални разходи.

Фермерът спазва правилата за безопасност на труда и санитарно-хигиенните норми. Осъществява своята дейност в съответствие със Закона за опазване на околната среда, Закона за опазване на земеделските земи, Закона за почвите, Закона за чистотата на атмосферния въздух, Закона за водите, Закона за защита на растенията, Закона за биологичното разнообразие, Закона за защитените територии, Закона за генетично модифицираните организми, Закона за управление на отпадъците, Закона за защита от вредното въздействие на химични вещества и смеси, Закона за ветеринарномедицинската дейност, Закона за животновъдството, Закона за фуражите, Закона за защита на животните, Закона за пчеларството, Закона за храните и свързаните с тях подзаконови нормативни актове. Фермерът прилага ефективно европейските и националните агроекологични програми и системи за управление на околната среда.

Работното време на фермера има сезонен характер и е с нестандартна продължителност. В работата си фермерът общува предимно със селскостопански работници, председатели на кооперации и сдружения, агрономи, счетоводители, инженери, механици, търговски и маркетингови специалисти, представители на държавни, финансово-кредитни институции, научни и образователни институти, семеипроизводители стопанства и ферми, неправителствения сектор.

Лице, придобило втора степен на професионална квалификация по професията „Фермер“ и което ще внедрява комплексна механизация, ще използва земеделска техника и ще работи с нея, трябва да притежава правоспособност – управление на МПС от категория „Ткт“.

2.2. Възможности за продължаване на професионалното обучение

Придобилият втора и трета степен на професионална квалификация по професията „Фермер“ може да се обучава по друга специалност от тази професия или да продължи обучението си по професия от професионално направление „Растениевъдство и животновъдство“, като обучението по общата и отрасловата професионална подготовка се защита.

При продължаващото професионално обучение се организира обучение за усвояване на единиците резултати от ученето, които лицата не притежават.

2.3. Възможности за професионална реализация съгласно Националната класификация на професиите и длъжностите (НКПД – 2011) в Република България, утвърдена със Заповед № РД-01-931 от 27.12.2010 г. на министъра на труда и социалната политика, посл. изм. и доп. със Заповед № РД-01-429 от 20.12.2022 г.

Лица, придобили втора степен на професионална квалификация по професията „Фермер“, могат да заемат длъжностите:

- от единична група 6111 Полевъди и зеленчукопроизводители;
- от единична група 6112 Овощари и работници, отглеждащи трайни насаждения;
- от единична група 6114 Работници, отглеждащи смесени култури;
- от единична група 6121 Полевъди и зеленчукопроизводители;
- 1311-3002 Ръководител участък, земеделие;
- 6310-2001 Фермер, растениевъдство за собствено потребление;
- 6130-1002 Работник, смесено стопанство;
- 6130-2001 Фермер, смесено стопанство, както и други длъжности, включени при актуализиране на НКПД.

3. Единици резултати от ученето (ЕРУ)

3.1. Списък на единиците резултати от учене (ЕРУ) и резултатите от учене (РУ) по видове професионална подготовка

ЕРУ по общата професионална подготовка – единна за всички професии с втора степен на професионална квалификация от СППОО

ЕРУ 1. Здравословни и безопасни условия на труд (ЗБУТ)

1.1. РУ Спазва разпоредбите за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд на работното място

1.2. РУ Осъществява превантивна дейност по опазване на околната среда

1.3. РУ Участва в овладяването на рискови и аварийни ситуации

ЕРУ 2. Икономика

2.1. РУ Познава основите на пазарната икономика

2.2. РУ Познава основните характеристики на дейността на ферма

ЕРУ 3. Предприемачество

3.1. РУ Познава основите на предприемачеството

3.2. РУ Формира предприемаческо поведение

ЕРУ по отраслова професионална подготовка – единна за професиите от професионално направление „Растениевъдство и животновъдство“ – втора степен на професионална квалификация

ЕРУ 4. Комуникация и чужд език

4.1. РУ Общува ефективно в работния екип

4.2. РУ Владее чужд език по професията

ЕРУ 5. Използване на информационни и комуникационни технологии в професионалната дейност

5.1. РУ Участва в обработване на информация с ИКТ

5.2. РУ Осъществява комуникация посредством ИКТ

5.3. РУ Създава цифрово съдържание с ИКТ

ЕРУ 6. Организиране на работния процес

6.1. РУ Организира работния процес на работното си място

6.2. РУ Изпълнява трудови дейности в работния процес

ЕРУ 7. Техническа документация

7.1. РУ Чете работни чертежи, схеми и скици

7.2. РУ Използва техническа документация

ЕРУ 8. Машинно-тракторен парк

- 8.1. РУ Работи с трактор
- 8.2. РУ Открива причини за възникване на често срещани неизправности

ЕРУ по специфична професионална подготовка за специалност „Земеделец“ – втора степен на професионална квалификация

ЕРУ 9. Растениевъдство

- 9.1. РУ Прилага принципи за постигане на плодородие
- 9.2. РУ Отглежда земеделски култури
- 9.3. РУ Прилага добри земеделски практики при отглеждане на земеделските култури

ЕРУ 10. Животновъдство

- 10.1. РУ Опазва здравето на селскостопанските животни
- 10.2. РУ Развъжда селскостопански животни
- 10.3. РУ Отглежда селскостопански животни

ЕРУ 11. Земеделска техника

- 11.1. РУ Познава видове земеделска техника
- 11.2. РУ Съставя машинно-тракторни агрегати
- 11.3. РУ Работи с машинно-тракторен агрегат

ЕРУ по обща професионална подготовка – единна за всички професии с трета степен на професионална квалификация от СППО

ЕРУ 12. Здравословни и безопасни условия на труд (ЗБУТ)

- 12.1. РУ Създава организация за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд на работното място
- 12.2. РУ Участва в създаването на организация за осъществяване на превантивна дейност за опазване на околната среда
- 12.3. РУ Създава организация за овладяването на рискови и аварийни ситуации

ЕРУ 13. Икономика

- 13.1. РУ Познава основите на пазарната икономика
- 13.2. РУ Познава характеристиките на дейността във ферма

ЕРУ 14. Предприемачество

- 14.1. РУ Познава основите на предприемачеството
- 14.2. РУ Формира предприемаческо поведение
- 14.3. РУ Участва в разработването на бизнес план

ЕРУ по отраслова професионална подготовка, единна за професиите от професионално направление „Растениевъдство и животновъдство“ – трета степен на професионална квалификация

ЕРУ 15. Комуникация и чужд език

- 15.1. РУ Общува ефективно в работния екип
- 15.2. РУ Води ефективна бизнес комуникация
- 15.3. РУ Владее чужд език по професията

ЕРУ 16. Използва информационни и комуникационни технологии в професионалната си дейност

- 16.1. РУ Обработва информация с ИКТ
- 16.2. РУ Осъществява комуникация посредством ИКТ
- 16.3. РУ Създава цифрово съдържание с ИКТ
- 16.4. РУ Осигурява защита на електронната среда
- 16.5. РУ Решава проблеми при работата с ИКТ

ЕРУ 17. Организиране на работния процес

- 17.1. РУ Организира работния процес
- 17.2. РУ Разпределя трудови дейности в работния процес

ЕРУ 18. Техническа документация

- 18.1. РУ Разчита работни чертежи, схеми и скици
- 18.2. РУ Използва техническа документация

ЕРУ 19. Машинно-тракторен парк

- 19.1. РУ Оценява различни видове двигатели, трактори и автомобили по техническите им характеристики
- 19.2. РУ Открива причини за възникване на неизправности

ЕРУ по специфична професионална подготовка за специалност „Производител на селскостопанска продукция“ – трета степен на професионална квалификация

ЕРУ 20. Растениевъдство

- 20.1. РУ Прилага принципи за постигане на плодородие
- 20.2. РУ Организира отглеждане на земеделски култури
- 20.3. РУ Въвежда добри земеделски практики при отглеждане на земеделски култури

ЕРУ 21. Животновъдство

- 21.1. РУ Опазва здравето на селскостопанските животни
- 21.2. РУ Развъжда селскостопански животни
- 21.3. РУ Отглежда селскостопански животни

ЕРУ 22. Земеделска техника

- 22.1. РУ Използва земеделска техника
- 22.2. РУ Съставя машинно-тракторни агрегати
- 22.3. РУ Въвежда в експлоатация нови машини

ЕРУ 23. Производство на селскостопанска продукция

- 23.1. РУ Организира производството на растителна продукция
- 23.2. РУ Организира производството на животинска продукция
- 23.3. РУ Реализира селскостопанска продукция на пазара

ЕРУ по обща професионална подготовка – единна за всички професии с четвърта степен на професионална квалификация

ЕРУ 24. Здравословни и безопасни условия на труд (ЗБУТ)

- 24.1. РУ Създава организация за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд на работното място
- 24.2. РУ Създава организация за осъществяване на превантивна дейност по опазване на околната среда
- 24.3. РУ Създава организация за овладяването на рискови и аварийни ситуации

ЕРУ 25. Предприемачество

- 25.1. РУ Познава основите на предприемачеството
- 25.2. РУ Формира предприемаческо поведение
- 25.3. РУ Участва в разработването на план за дейността на фермата

ЕРУ 26. Икономика

- 26.1. РУ Познава основите на пазарната икономика
- 26.2. РУ Познава характеристиките на дейността във фермата

ЕРУ по отраслова професионална подготовка – единна за всички професии от професионално направление „Растениевъдство и животновъдство“ – четвърта степен на професионална квалификация

ЕРУ 27. Комуникация и чужд език

- 27.1. РУ Общува ефективно в работния екип
- 27.2. РУ Осъществява делова комуникация
- 27.3. РУ Комуникира на чужд език във връзка с професията

ЕРУ 28. Информационни и комуникационни технологии (ИКТ)

- 28.1. РУ Комуникира посредством ИКТ
- 28.2. РУ Използва съвременните информационни и комуникационни технологии
- 28.3. РУ Решава проблем при работата с ИКТ

ЕРУ 29. Организация на труда

29.1. РУ Познава организационната структура

29.2. РУ Организира работния процес

29.3. РУ Отговаря за разпределението на дейностите в организацията/фермата

ЕРУ 30. Техническа документация

30.1. РУ Разчита работни чертежи, схеми и скици

30.2. РУ Организира използването на техническа документация

ЕРУ 31. Машинно-тракторен парк

31.1. РУ Оценява различни видове двигатели, трактори и автомобили по техническите им характеристики

31.2. РУ Организира екип за откриване на причини за възникване на неизправности

ЕРУ по специфична професионална подготовка за специалност „Управление на растениевъдни и животновъдни ферми“ – четвърта степен на професионална квалификация

ЕРУ 32. Основи на аграрния мениджмънт

32.1.РУ Познава основните функции в процеса на управление на ферма

32.2.РУ Използва SWOT анализ при управление на фермата

ЕРУ 33. Управление на ресурсите във фермата

33.1.РУ Управление на поземлените ресурси на фермата

33.2. РУ Управление на човешките ресурси на фермата

33.3.РУ Управление на машинно-тракторния парк на фермата

33.4. РУ Управление на финансовите ресурси на фермата

3.2. Описание на ЕРУ

ЕРУ по общата професионална подготовка – единна за всички професии с втора степен на професионална квалификация от СППОО

ЕРУ 1

Наименование на единицата:	Здравословни и безопасни условия на труд (ЗБУТ)
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Наименование на професията:	Фермер
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Резултат от учене 1.1:	Спазва разпоредбите за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд на работното място
Знания:	- Дефинира основни нормативни разпоредби за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд за конкретната трудова дейност - Посочва основните рискове за здравето и безопасността при конкретната трудова дейност - Назовава основни мерки за защита и средствата за сигнализация и маркировка за осигуряване на ЗБУТ
Умения:	- Прилага необходимите мерки за защита - Използва средствата за сигнализация и маркировка за осигуряване на ЗБУТ
Компетентности:	- Изпълнява трудовата дейност при спазване на необходимите мерки за осигуряване на безопасност и здраве при работа - Проявява отговорност към останалите участници в трудовия процес - Извършва трудовата дейност, като спазва нормативните разпоредби за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд на работното място
Резултат от учене 1.2:	Осъществява превантивна дейност по опазване на околната среда
Знания:	- Назовава основни разпоредби за опазване на околната среда, отнасящи се до конкретната трудова дейност - Посочва рисковете от замърсяване на околната среда при извършваната трудова дейност - Назовава основните изисквания за разделно събиране на отпадъци - Познава разпоредбите за съхранение, използване и изхвърляне на опасни отпадъци
Умения:	- Съхранява опасни отпадъци и други, спазвайки технологията за събиране и рециклиране (ако е приложимо) - Осъществява дейности по разделно събиране на отпадъци
Компетентности:	Изпълнява трудова дейност при спазване изискванията и правилата за опазване на околната среда
Резултат от учене 1.3:	Участва в овладяването на рискови и аварийни ситуации
Знания:	- Назовава основни рискови и аварийни ситуации - Посочва изисквания за осигуряване на аварийна безопасност - Изброява основни стъпки за действия при аварии и аварийни ситуации - Посочва видове травми и методите за оказване на първа помощ
Умения:	- Използва терминологията, свързана с аварийните ситуации - Спазва изискванията за осигуряване на пожарна и аварийна безопасност - Спазва правилата за действия при аварии и аварийни ситуации - Оказва първа помощ на пострадали при авария
Компетентности:	- Разпознава рисковете, които могат да доведат до възникване на пожар и/или авария, и реагира адекватно - В екип извършва дейности по овладяване на възникнал пожар и/или авария в съответствие с установените вътрешнофирмени правила за пожарна и аварийна безопасност
Средства за оценяване:	Средство 1: - Писмен изпит/тест Средство 2: - Решаване на казус по зададен сценарий
Условия за провеждане на оценяването:	За средства 1 и 2: Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	За средство 1: Владее основни теоретични знания за: - здравословни и безопасни условия на труд на работното място; - превантивна дейност за опазване на околната среда; - овладяване на аварийни ситуации и оказване на първа помощ на пострадали. За средство 2: - Избира най-подходящия тип поведение при зададените рискови ситуации - Вярно и точно определя необходимите действия за оказване на първа помощ

Наименование на единицата:	Икономика
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Наименование на професията:	Фермер
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Резултат от учене 2.1:	Познава основите на пазарната икономика
Знания:	- Познава общата теория на пазарната икономика - Посочва основни икономически проблеми – оскъдност, ресурси, избор - Дефинира ролята на държавата в пазарната икономика - Познава видовете икономически субекти в бизнеса
Умения:	- Информира се за успешни практически примери за управление на различни бизнес начинания - Прилага практики за управление на бизнес начинания
Компетентности:	Способен е да идентифицира успешни практически примери за управление на бизнес начинания, като обясни ролята на всеки икономически субект, ангажиран в бизнеса
Резултат от учене 2.2:	Познава основните характеристики на дейността на ферма
Знания:	- Посочва основите на пазарното търсене и пазарното предлагане - Дефинира основни икономически понятия
Умения:	- Обяснява основни икономически понятия в контекста на дейността на фермата - Прилага принципите на пазарно търсене и предлагане в дейността си
Компетентности:	Способен е да разграничи основните процеси в дейността на фермата
Средства за оценяване:	Средство 1: - Писмен изпит/тест Средство 2: - Решаване на казус по зададен сценарий
Условия за провеждане на оценяването:	За средства 1 и 2: Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	За средство 1: - Владее основните теоретични знания в областта на икономиката За средство 2: - Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на проблема в зададения казус/сценарий

ЕРУ 3

Наименование на единицата:	Предприемачество
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Наименование на професията:	Фермер
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Резултат от учене 3.1:	Познава основите на предприемачеството
Знания:	- Дефинира същността на предприемачеството - Посочва видове предприемачески умения
Умения:	- Информира се за добри практики за управление на ферма - Проучва практически примери за успешно управление на дейностите във ферма
Компетентности:	Информира управителя на фирмата за добри практики в областта на предприемачеството
Резултат от учене 3.2:	Формира предприемаческо поведение
Знания:	- Описва характеристиките на предприемаческото поведение - Дефинира предприемаческо начинание
Умения:	- Преценява необходимостта от промени, свързани с подобряване на работата - Идентифицира нови пазарни възможности - Преценява необходимостта от промени, свързани с подобряване на работата
Компетентности:	- Предлага решения за оптимизиране на трудовите дейности - Способен е ефективно да управлява стартираща фирма
Средства за оценяване:	Средство 1: - Писмен изпит/тест Средство 2: - Решаване на казус по зададен сценарий
Условия за провеждане на оценяването:	За средства 1 и 2: Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	За средство 1: - Владее основните теоретични знания в областта на предприемачеството За средство 2: - Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на проблема в зададения казус/сценарий

ЕРУ по отраслова професионална подготовка – единна за професиите от професионално направление „Растениевъдство и животновъдство“ – втора степен на професионална квалификация

ЕРУ 4

Наименование на единицата:	Комуникация и чужд език
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Наименование на професията:	Фермер
Ниво по НКР:	3 – 5
Ниво по ЕКР:	3 – 5
Резултат от учене 4.1:	Общува ефективно в работния екип
Знания:	- Познава отделните длъжности в екипа, техните взаимоотношения и йерархични връзки - Описва взаимоотношенията и йерархичните връзки в екипа
Умения:	- Комуникира в работен порядък с екипа и персонала - Спазва йерархията в екипа
Компетентности:	- Комуникира ефективно с всички участници в трудовия процес съобразно йерархични връзки - Поема отговорност при работа в екип
Резултат от учене 4.2:	Владее чужд език по професията
Знания:	- Познава професионалната терминология на чужд език - Знае основни термини на изучавания език, свързани с правата и задълженията на участниците в трудовия процес - Знае основни изрази и лексика, свързани с пряката работа
Умения:	- Разбира професионални текстове на чужд език (специализирана литература, техническа документация и др.) - Ползва чужд език при търсене на информация от интернет и други източници - Разбира кратки и ясни съобщения при изпълнение на задачите на работното място - Разчита бележки, свързани с извършваните дейности и получените резултати - Разбира указания и инструкции за спазване на изискванията за здравословни и безопасни условия на труд
Компетентности:	- Владее чужд език на ниво, позволяващо му да осъществява ефективна комуникация по професионални теми - Извършва предвидими и рутинни задачи на работното място, като осъществява кратка комуникация на чужд език
Средства за оценяване:	Средство 1: - Писмен изпит – дава писмени решения и отговори на поставени задачи или въпроси Средство 2: - Устен изпит – води разговори по професионални теми на чужд език
Условия за провеждане на оценяването:	За средства 1 и 2: Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	За средство 1: Теория: - Решава точно, пълно и вярно зададена писмена задача или въпрос/и За средство 2: Практика: - Провежда разговори по професионални теми на чужд език

Наименование на единицата:	Използване на информационни и комуникационни технологии в професионалната дейност
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Наименование на професията:	Фермер
Ниво по НКР:	3 – 5
Ниво по ЕКР:	3 – 5
Резултат от учене 5.1:	Участва в обработване на информация с ИКТ
Знания:	- Изброява интернет търсачки - Знае за съществуването на невярна или подвеждаща информация в интернет - Познава начините за намиране и запазване на определена цифрова информация (текст, изображения, аудио, видео, уеб страници и др.) - Знае начините за възпроизвеждане на вече записано цифрово съдържание
Умения:	- Използва търсачка за намиране на информация - Записва и съхранява цифрово съдържание (текст, изображения, аудио, видео, уеб страници и др.) - Възпроизвежда вече записано цифрово съдържание
Компетентности:	Демонстрира основно владение на ИКТ при обработването на информация
Резултат от учене 5.2:	Осъществява комуникация посредством ИКТ
Знания:	- Изброява доставчици на услугата електронна поща - Изброява софтуер за аудио- и видеоразговори - Изрежда доставчици на услуги за споделяне на файлове - Познава софтуерни продукти, свързани с професионалната дейност
Умения:	- Използва електронна поща - Използва основни функции на софтуер за аудио- и видеоразговори - Споделя файлове онлайн - Работи със софтуерни продукти, свързани с професионалната дейност
Компетентности:	Демонстрира основно владение на ИКТ при онлайн комуникация
Резултат от учене 5.3:	Създава цифрово съдържание с ИКТ
Знания:	Познава софтуер за създаване и редакция на просто цифрово съдържание в един формат (текст, таблици, изображения)
Умения:	Създава просто цифрово съдържание в един формат (текст, таблици, изображения)
Компетентности:	Демонстрира основно владение на ИКТ при създаването на електронно съдържание
Средства за оценяване:	Средство 1: - Изпълнение на задача, свързана с намирането на информация в интернет по зададена тема, нейното съхранение и възпроизвеждане Средство 2: - Изпълнение на задача, свързана със споделянето на файл в интернет пространството и изпращане на връзка (линк) за сваляне до друг потребител по електронната поща - Изпълнява задача за създаване на просто цифрово съдържание в един формат (текст, таблици, изображения)
Условия за провеждане на оценяването:	За средства 1 и 2: - Учебен/компютърен кабинет - Персонален компютър или лаптоп - Достъп до интернет
Критерии за оценяване:	За средство 1: - Поставените задачи са изпълнени самостоятелно и в рамките на предварително зададеното за това време За средство 2: - Демонстрирани са основни знания, умения и компетентности, свързани с употребата на ИКТ

Наименование на единицата:	Организиране на работния процес
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Наименование на професията:	Фермер
Ниво по НКР:	3 – 5
Ниво по ЕКР:	3 – 5
Резултат от учене 6.1:	Организира работния процес на работното си място
Знания:	• Назовава правилата за рационална организация на работното място • Посочва методи за нормиране на работния процес • Назовава нормативните актове, свързани с професията • Описва основните работни процеси и дейности на работното място • Описва организацията на работния процес в съответствие с поставените задачи • Изброява нормативни разпоредби, свързани с работния процес
Умения:	• Спазва основните нормативни актове, свързани с професията • Спазва организацията на работа на работното място и обекта • Спазва проектите, инструкциите и паспортите, свързани с професията и работното място • Подготвя работното място за изпълнение на поставените задачи
Компетентности:	• Обосновава необходимостта от промени в работния процес • Способен е самостоятелно и/или в екип да участва в работния процес на работното си място, като организира правилно работното си място
Резултат от учене 6.2:	Изпълнява трудови дейности в работния процес
Знания:	• Изброява видове трудови дейности • Дефинира изисквания за ефективно изпълнение на видовете дейности • Назовава начини за организация на дейностите в работния процес
Умения:	• Спазва етапите на технологичния процес и разпределението на видовете дейности, предвидени за изпълнение на работното място • Спазва изискванията за изпълнение на видовете дейности на работното си място – проекти, технологии, правилници, паспорти, инструкции и др. • Спазва етичните норми на поведение
Компетентности:	• Способен е самостоятелно и/или в екип да изпълнява възложените му дейности в работния процес
Средства за оценяване:	Средство 1: Теория: • Решаване на тест Средство 2: Практика: • Решаване на казус по зададен сценарий
Условия за провеждане на оценяването:	За средства 1 и 2: • Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	За средство 1: Теория: • Владее основните теоретични знания в областта на организацията на работа и етапите на технологичния процес на работното място За средство 2: Практика: • Вярно и точно решава казуса в зададения сценарий

ЕРУ 7

Наименование на единицата:	Техническа документация
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Наименование на професията:	Фермер
Ниво по НКР:	3 – 5
Ниво по ЕКР:	3 – 5
Резултат от учене 7.1:	Чете работни чертежи, схеми и скици
Знания	• Идентифицира основни стандарти за изработване на видовете чертежи • Изброява условни означения
Умения	• Чете различните видове чертежи, схеми и скици • Разбира структурата и елементите на чертежа
Компетентности	• Работи с помощта на техническо лице (механик, инженер) с учебна, техническа и справочна литература
Резултат от учене 7.2:	Използва техническа документация
Знания	• Идентифицира видове техническа документация • Описва стандартите за разчитане на техническа документация
Умения	• Чете технологични схеми и карти, каталози, инструкции и друга специфична техническа документация • Спазва стандартите за разчитане на техническа документация
Компетентности	• Използва правилно специфична техническа документация в работата си
Средства за оценяване:	Средство 1: • Решаване на тест Средство 2: • Решаване на казус Средство 3: • Изпълнение на практическа задача
Условия за провеждане на оценяването:	За средства 1 и 2: • Учебен кабинет За средство 3: • Учебна работилница • Лаборатория • Реална работна среда
Критерии за оценяване:	За средства 1 и 2: • Решава точно и вярно поставените задачи, като прилага основните изисквания за разчитане на техническата документация За средство 3: • Изпълнява поставените задачи, като спазва основните изисквания за разчитане на техническа документация

ЕРУ 8

Наименование на единицата:	Машинно-тракторен парк
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Наименование на професията:	Фермер
Ниво по НКР:	3 – 5
Ниво по ЕКР:	3 – 5
Резултат от учене 8.1:	Работи с трактор
Знания	- Посочва класификацията на тракторите, автомобилите и видовете двигатели - Дефинира системите на тракторите и автомобилите
Умения	- Обяснява действието на тракторите, автомобилите и видовете двигатели - Преценява експлоатационните свойства на тракторите и автомобилите - Използва трактори в дейността си
Компетентности	В състояние е прецизно да извършва работа с трактор
Резултат от учене 8.2:	Открива причини за възникване на често срещани неизправности
Знания	- Описва устройството на системите на тракторите и автомобилите - Посочва принципа на действие на двигателите с вътрешно горене
Умения	- Сигнализира при възникнал проблем - Обяснява възможните начини за отстраняване
Компетентности	Извършва прецизно регулиране на механизмите и системите на тракторите и автомобилите
Средства за оценяване:	Средство 1: - Решаване на тест Средство 2: - Решаване на казус Средство 3: - Изпълнение на практическа задача
Условия за провеждане на оценяването:	За средства 1 и 2: - Учебен кабинет За средство 3: - Учебна работилница - Лаборатория - Реална работна среда, трактор
Критерии за оценяване:	За средства 1 и 2: - Владее теоретични знания за: - класификация на тракторите, автомобилите и видовете двигатели; - устройство и действие на двигателите с вътрешно горене; - системи на тракторите и автомобилите. За средство 3: - Изпълнява поставените задачи, като спазва основните изисквания за управление и работа с трактор и определеното за задачата време

ЕРУ по специфична професионална подготовка за специалност „Земеделец“ – втора степен на професионална квалификация

ЕРУ 9

Наименование на единицата:	Растениевъдство
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Наименование на професията:	Фермер
Ниво по НКР:	3 – 5
Ниво по ЕКР:	3 – 5
Резултат от учене 9.1:	Прилага принципи за постигане на плодородие
Знания	• Дефинира строежа на почвата • Дефинира морфологичните признаци на почвата • Описва състава на почвата • Описва структурата на почвата • Посочва свойствата на почвата
Умения	• Разграничава почвените хоризонти на почвата • Преценява състава и свойствата на почвата • Прилага принципи за постигане на плодородие
Компетентности	• Прилага правилно мероприятия за запазване и увеличаване на плодородието на почвата
Резултат от учене 9.2:	Отглежда земеделски култури
Знания	• Разпознава видовете земеделски култури • Назовава изискванията на земеделските култури към вегетационните фактори • Описва основните агротехнически мероприятия в растениевъдството
Умения	• Избира технологични операции при отглеждане на земеделски култури • Спазва агротехническите срокове за извършване на технологичните операции при отглеждане на земеделските култури • Съхранява прибраната земеделска продукция до продажбата ѝ
Компетентности	• Извършва правилно технологични операции при отглеждане и съхранение на земеделски култури при спазване на агротехническите срокове
Резултат от учене 9.3:	Прилага добри земеделски практики при отглеждане на земеделските култури
Знания	• Назовава правила за добра земеделска практика • Посочва добри земеделски практики
Умения	• Разбира ползата от прилагането на добри земеделски практики • Прилага добри земеделски практики
Компетентности	• Извършва в екип ефективни дейности за екологосъобразно земеделско производство
Средства за оценяване:	Средство 1: • Решаване на тест Средство 2: • Решаване на казус Средство 3: • Изпълнение на практическа задача
Условия за провеждане на оценяването:	За средства 1 и 2: • Учебен кабинет За средство 3: • Учебна работилница • Реална работна среда
Критерии за оценяване:	За средства 1 и 2: • Владее основните теоретични знания в областта на растениевъдството • Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на проблема в зададения казус За средство 3: • Изпълнява поставените задачи, спазвайки определеното време и изисквания за качество

Наименование на единицата:	Животновъдство
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Наименование на професията:	Фермер
Ниво по НКР:	3 – 5
Ниво по ЕКР:	3 – 5
Резултат от учене 10.1:	Опазва здравето на селскостопанските животни
Знания	• Дефинира хигиенното значение на водата • Описва значението на екологичните фактори • Дефинира значението на фуражите • Посочва ветеринарномедицинските, включително мерките за биосигурност и зоохигиенните изисквания при отглеждане на различни видове животни
Умения	• Обяснява влиянието на околната среда върху здравето на животните • Спазва ветеринарномедицинските, включително мерките за биосигурност и зоохигиенните изисквания при отглеждане на различни видове животни
Компетентности	• Осигурява оптимални условия за отглеждане на селскостопанските животни, изключващи всякакви вредни влияния върху тях
Резултат от учене 10.2:	Развъжда селскостопански животни
Знания	• Описва анатомо-физиологичните особености на селскостопанските животни • Описва основните методи на развъждане
Умения	• Избира екстериор за развъждане на селскостопански животни • Прилага методи на развъждане • Определя селскостопанските животни по продуктивност
Компетентности	• Прилага правилен подбор на селскостопански животни за развъждане
Резултат от учене 10.3:	Отглежда селскостопански животни
Знания	• Посочва основни дейности в животновъдството • Описва технологии за отглеждане на различни видове селскостопански животни • Назовава видове фуражи
Умения	• Съставя дажби и смеси за хранене на селскостопанските животни • Извършва основни дейности в животновъдството
Компетентности	• Ефективно прилага технологии за отглеждане на селскостопански животни, щадащи околната среда
Средства за оценяване:	Средство 1: • Решаване на тест Средство 2: • Решаване на казус Средство 3: • Изпълнение на практическа задача
Условия за провеждане на оценяването:	За средства 1 и 2: • Учебен кабинет За средство 3: • Учебна работилница • Реална работна среда
Критерии за оценяване:	За средства 1 и 2: • Владее основните теоретични знания в областта на животновъдството • Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на проблема в зададения казус За средство 3: • Изпълнява поставените задачи, спазвайки определеното време и изискванията за качество

Наименование на единицата:	Земеделска техника
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Наименование на професията:	Фермер
Ниво по НКР:	3 – 5
Ниво по ЕКР:	3 – 5
Резултат от учене 11.1:	Познава видове земеделска техника
Знания	• Дефинира устройството на селскостопанските машини и съоръжения • Описва принципа на действие на селскостопанските машини и съоръжения • Дефинира експлоатационните качества на селскостопанските машини и съоръжения
Умения	• Разграничава видовете земеделска техника • Обяснява устройството на селскостопанските машини и съоръжения
Компетентности	• Извършва правилно техническо обслужване на селскостопанските машини и съоръжения
Резултат от учене 11.2:	Съставя машинно-тракторни агрегати
Знания	• Идентифицира изисквания за съставяне на машинно-тракторни агрегати • Описва факторите, влияещи на състава на машинно-тракторните агрегати
Умения	• Избира трактор за извършване на определена земеделска операция • Избира земеделска техника за конкретната дейност • Обяснява начини за съставяне на машинно-тракторни агрегати
Компетентности	• Съставя правилно машинно-тракторни агрегати за извършване на конкретна операция според агротехническите изисквания
Резултат от учене 11.3:	Работи с машинно-тракторен агрегат
Знания	• Дефинира правила за работа с инструменти, уреди, машини и материали • Посочва начини за прикачване на земеделските машини • Идентифицира агротехническите изисквания за конкретна операция • Назовава правила за поддържане и съхраняване на техника
Умения	• Регулира земеделска техника за работа • Спазва правила за поддържане и съхраняване на техника • Извършва технологични операции при работа с агрегат • Спазва технологичния процес при работа със селскостопански машини и съоръжения • Поддържа земеделска техника • Съхранява земеделска техника
Компетентности	• Ефективно прилага изискванията за техника на безопасност и опазване на околната среда при работа с агрегати
Средства за оценяване:	Средство 1: • Решаване на тест Средство 2: • Решаване на казус Средство 3: • Изпълнение на практическа задача
Условия за провеждане на оценяването:	За средства 1 и 2: • Учебен кабинет За средство 3: • Учебна работилница • Реална работна среда
Критерии за оценяване:	За средства 1 и 2: • Владее основните теоретични знания в областта на земеделската техника • Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на проблема в зададения казус За средство 3: • Изпълнява поставените задачи, като спазва изискванията за работа с машинно-тракторни агрегати и определеното за задачата време

ЕРУ по обща професионална подготовка – единна за всички професии с трета степен на професионална квалификация от СПОО

ЕРУ 12

Наименование на единицата:	Здравословни и безопасни условия на труд (ЗБУТ)
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Наименование на професията:	Фермер
Ниво по НКР:	3 – 5
Ниво по ЕКР:	3 – 5
Резултат от учене 12.1:	Създава организация за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд на работното място
Знания	- Познава разпоредбите за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд на работното място - Познава средствата за сигнализация и маркировка за осигуряване на ЗБУТ - Представя информация за нормативните разпоредби, касаещи осигуряването на здравословни и безопасни условия на труд за конкретната трудова дейност - Представя информация за рисковете за здравето и безопасността при извършваната трудова дейност и свързаните с нея трудови дейности - Представя информация за мерките за защита и средствата за сигнализация и маркировка за осигуряване на ЗБУТ - Познава разпоредбите за провеждане на инструктаж на работещите по правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд
Умения	- Участва в прилагането на мерките за предотвратяване, намаляване и ограничаване на рисковете за здравето и безопасността на работното място при различни трудови дейности - Инструктира работещите в екипа по правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд (ако е приложимо) - Контролира прилагането на необходимите мерки за защита - Използва средствата за сигнализация и маркировка за осигуряване на ЗБУТ
Компетентности	- Създава организация за изпълнение на трудовите дейности при спазване нормативните разпоредби за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд - Участва в процеса за осигуряване на безопасност при работата - Изпълнява трудовите дейности при спазване на необходимите мерки за осигуряване на безопасност - Проявява отговорност към останалите участници в трудовия процес
Резултат от учене 12.2:	Участва в създаването на организация за осъществяване на превантивна дейност по опазване на околната среда
Знания	- Познава разпоредбите за опазване на околната среда - Описва основните изисквания за разделно събиране на отпадъци - Познава разпоредбите за съхранение, използване и изхвърляне на опасни отпадъци
Умения	Организира сортирането/съхранението на опасни отпадъци и излезли от употреба материали, консумативи и други при спазване технологията за събиране и рециклиране
Компетентности	Анализира възможните причини за екологично замърсяване
Резултат от учене 12.3:	Създава организация за овладяването на рискови и аварийни ситуации
Знания	- Описва основните рискови и аварийни ситуации - Описва основните изисквания за осигуряване на аварийна безопасност - Познава основните стъпки за действие при аварии и аварийни ситуации - Изброява видовете травми и методите за оказване на първа помощ - Познава реда за разследване на трудови злополуки
Умения	- Използва терминологията, свързана с аварийните ситуации - Контролира спазването на мерките за осигуряване на пожарна и аварийна безопасност - Контролира спазването на правилата за действие при аварии и аварийни ситуации - Координира действията на работния екип при аварии и опасни ситуации - Предотвратява опасните ситуации, които могат да възникнат по време на работа - Оказва първа помощ на пострадали при авария - Организира спазването на правилата за действие при аварии и аварийни ситуации
Компетентности	- Анализира рисковете за възникване на пожар или аварийна ситуация - Участва в изготвянето на предложения за актуализиране на вътрешнофирмените правила за пожарна и аварийна безопасност - Участва в създаването на организация за овладяването на възникнал пожар и/или авария в съответствие с установените вътрешнофирмени правила за пожарна и аварийна безопасност
Средства за оценяване:	Средство 1: - Решаване на тест Средство 2: - Решаване на казус по зададен сценарий
Условия за провеждане на оценяването:	За средства 1 и 2: Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	За средство 1: - Владее теоретични знания за: - хигиенните норми; - здравословни и безопасни условия на труд на работното място; - превантивна дейност за опазване на околната среда; - овладяване на аварийни ситуации и оказването на първа помощ на пострадали. За средство 2: - Избира бързо и уверено най-адекватния тип поведение при зададената рискова ситуация - Вярно и точно определя необходимите действия за оказване на първа помощ

Наименование на единицата:	Икономика
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Наименование на професията:	Фермер
Ниво по НКР:	3 – 5
Ниво по ЕКР:	3 – 5
Резултат от учене 13.1:	Познава основите на пазарната икономика
Знания	- Познава общата теория на пазарната икономика - Запознат е с икономическите проблеми – недостиг на ресурси, потребителски избор и др. - Знае ролята на държавата в пазарната икономика - Познава видовете икономически субекти в бизнеса
Умения	Информира се за успешни практически примери за управление на бизнеса
Компетентности	Способен е да идентифицира успешни практически примери за управление на бизнеса, като обяснява ролята на всеки икономически субект, ангажиран в бизнеса
Резултат от учене 13.2:	Познава характеристиките на дейността във ферма
Знания	- Познава основите на пазарното търсене и пазарното предлагане - Дефинира икономически понятия – приходи, разходи, печалба, рентабилност и др.
Умения	Обяснява икономически понятия в контекста на дейността на фирмата
Компетентности	Способен е да анализира икономическите принципи в контекста на дейността на фирмата
Средства за оценяване:	Средство 1: - Писмен изпит/тест Средство 2: - Казус по зададен сценарий
Условия за провеждане на оценяването:	За средства 1 и 2: Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	За средство 1: - Владее основните теоретични знания в областта на икономиката За средство 2: - Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на проблема в зададения казус/сценарий

ЕРУ 14

Наименование на единицата:	Предприемачество
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Наименование на професията:	Фермер
Ниво по НКР:	3 – 5
Ниво по ЕКР:	3 – 5
Резултат от учене 14.1:	Познава основите на предприемачеството
Знания	- Дефинира същността на предприемачеството - Изброява видовете предприемачески умения
Умения	- Проучва предприемаческите процеси, свързани с дейността му - Анализира практически примери за успешно управление на дейността на фирмата
Компетентности	Предлага нови идеи за успешно изпълнение на трудовите дейности
Резултат от учене 14.2:	Формира предприемаческо поведение
Знания	- Назовава характеристики на предприемаческото поведение - Изброява видове предприемаческо поведение
Умения	- Прилага в дейността си подходящи предприемачески идеи - Идентифицира нови пазарни възможности - Преценява необходимостта от промени, свързани с подобряване на работния процес
Компетентности	Предлага решения за оптимизиране на трудовите дейности
Резултат от учене 14.3:	Участва в разработването на бизнес план
Знания	- Познава основните елементи, изисквания и етапи при разработване на бизнес план - Знае факторите на обкръжаващата пазарна среда
Умения	- Прилага изискванията за разработване на бизнес план - Анализира възможностите за развитие на дейността на фирмата
Компетентности	В екип разработва проект на бизнес план
Средства за оценяване:	Средство 1: - Решаване на тест Средство 2: - Решаване на казус по зададен сценарий Средство 3: - Разработване на бизнес план
Условия за провеждане на оценяването:	За средства 1, 2 и 3: Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	За средство 1: - Владее основни теоретични понятия в областта на предприемачеството За средство 2: - Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на описания проблем в зададения казус/сценарий За средство 3: - Участва в разработването на бизнес план на фирма според изискванията на предварително дефинираното задание

ЕРУ по отраслова професионална подготовка, единна за професиите от професионално направление „Растениевъдство и животновъдство“ – трета степен на професионална квалификация

ЕРУ 15

Наименование на единицата:	Комуникация и чужд език
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Наименование на професията:	Фермер
Ниво по НКР:	3 – 5
Ниво по ЕКР:	3 – 5
Резултат от учене 15.1:	Общува ефективно в работния екип
Знания	- Познава отделните длъжности в екипа, техните взаимоотношения - Назовава йерархични връзки
Умения	- Комуникира в работен порядък с екипа и персонала - Спазва йерархията в екип
Компетентности	- Комуникира ефективно с всички участници в трудовия процес съобразно работния протокол - Поема отговорности при работа в екип
Резултат от учене 15.2:	Води ефективна бизнес комуникация
Знания	- Познава етичните норми на комуникацията - Описва правилата за вербална и невербална комуникация - Изброява тактиките на поведение на конфликтите - Познава правилата и изискванията за делова кореспонденция
Умения	- Разпознава и избягва конфликтни ситуации - Съдейства за решаване на конфликтни ситуации - Води делова комуникация – писмена и устна
Компетентности	Осъществява ефективна бизнес комуникация
Резултат от учене 15.3:	Владее чужд език по професията
Знания	- Познава професионалната терминология на чужд език - Изброява източници за информация в професионалната област на чужд език
Умения	- Чете и разбира професионални текстове на чужд език (специализирана литература, техническа документация и др.) - Ползва чужд език при търсене на информация от интернет и други източници - Ползва чужд език (писмено и говоримо) при комуникация с партньори
Компетентности	Владее чужд език на ниво, позволяващо му да осъществява ефективна комуникация по професионални теми
Средства за оценяване:	Средство 1: - Решаване на тест Средство 2: - Провеждане на разговори на професионални теми
Условия за провеждане на оценяването:	За средства 1 и 2: Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	За средство 1: - Демонстрира задълбочени знания относно ефективното общуване в работна среда. Владее чужд език по професията За средство 2: - Провежда разговори по професионални теми на чужд език

Наименование на единицата:	Използва информационни и комуникационни технологии в професионалната си дейност
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Наименование на професията:	Фермер
Ниво по НКР:	3 – 5
Ниво по ЕКР:	3 – 5
Резултат от учене 16.1:	Обработка информация с ИКТ
Знания	- Изброява интернет търсачки и мотивира избора си - Познава употребата на филтри и оператори за търсене - Знае за съществуването на невярна или подвеждаща информация в интернет и начини за оценка на надеждността ѝ - Познава същността на уеб каналите (RSS и др.) за получаване на информация - Знае начините за съхранение на цифрова информация на различни електронни носители - Знае начините за създаване на поддиректории (папки) - Изброява начините за преместване на файлове от една поддиректория (папка) в друга - Познава различни програми за възпроизвеждане на даден тип цифрово съдържание (текст, изображение, аудио, видео) - Познава различни доставчици на облачни услуги
Умения	- Използва търсачка за намиране на информация като прилага различни филтри и използва оператори за търсене (символи и др.) - Използва уеб канали (RSS и др.) за получаване на информация - Сравнява информацията в различни източници и оценява нейната надеждност с помощта на набор от допълващи се критерии - Записва и съхранява в различни формати цифрово съдържание (текст, изображения, аудио, видео, уеб страници и др.) по класифициран начин, използвайки поддиректории (папки) - Използва облачни услуги за съхранение на информация - Възпроизвежда записано цифрово съдържание
Компетентности	Демонстрира свободно владение на ИКТ при обработването на информация
Резултат от учене 16.2:	Осъществява комуникация посредством ИКТ
Знания	- Изброява доставчици на услугата електронна поща - Описва софтуер за аудио- и видеоразговори - Изброява доставчици на услуги за споделяне на файлове - Описва принципите за онлайн пазаруване и плащане - Изброява онлайн общности (социални мрежи), създадени за обмен на знания и опит в областта на професията - Обяснява предимствата от използване на електронен подпис
Умения	- Използва електронна поща - Използва разширени функции на софтуер за аудио- и видеоразговори - Споделя файлове, спазвайки правилата на онлайн комуникация - Използва електронни услуги, като онлайн пазаруване, електронно банкиране, взаимодействие с институции и др. - Използва електронен подпис за авторизация - Обменя знания и опит в онлайн общности
Компетентности	Демонстрира свободно владение на ИКТ при онлайн комуникация
Резултат от учене 16.3:	Създава цифрово съдържание с ИКТ
Знания	- Познава функционалностите на софтуерите за създаване и редакция на цифрово съдържание от различен тип (текст, таблици, изображения, аудио, видео) - Познава функционалностите на редакторите за създаване и поддържане на шаблонни интернет страници и/или блогове
Умения	- Създава цифрово съдържание (текст, таблици, изображения, аудио, видео) с различни оформления - Редактира и оформя създадено цифрово съдържание - Използва редактори за създаване и поддръжка на шаблонни интернет страници и/или блогове
Компетентности	Демонстрира свободно владение на ИКТ при създаването на електронно съдържание
Резултат от учене 16.4:	Осигурява защита на електронната среда
Знания	- Познава рисковете за сигурността при работа онлайн - Знае функциите на защитните стени и на антивирусните програми - Познава начините за защита на файлове с криптиране или с пароли - Знае за въздействието на цифровите технологии върху околната среда
Умения	- Идентифицира подвеждащи и/или злонамерени съобщения и интернет страници - Активира филтри на електронна поща против нежелани съобщения - Разпознава файлове, представляващи зловреден софтуер - Променя настройките на защитната стена и на антивирусната програма - Защитава файлове с криптиране или с пароли - Прилага мерки за пестене на енергия
Компетентности	Способен е да защити комплексно от „злонамерени“ действия електронната среда, в която работи
Резултат от учене 16.5:	Решава проблеми при работата с ИКТ
Знания	- Познава начините за решаване на рутинни проблеми при използване на цифрови технологии - Изброява начините за инсталиране/преинсталиране на операционна система и друг софтуер - Познава възможностите за актуализиране на дигиталните си компетентности
Умения	- Избира и инсталира най-подходящия инструмент, устройство, приложение, софтуер или услуга за решаване на проблеми - Променя настройките и опциите на операционната система или друг софтуер при решаване на проблеми
Компетентности	Способен е самостоятелно да разреши нерутинен проблем, възникнал при работа с ИКТ
Средства за оценяване:	Средство 1: - Изпълнение на задача, свързана с намирането на информация в интернет по зададена тема, нейното съхранение и възпроизвеждане Средство 2: - Изпълнение на задача, свързана със споделянето на файл в интернет пространството и изпращане на връзка (линк) за сваляне до друг потребител по електронната поща Средство 3: - Изпълнение на задача, свързана със създаването, редакцията и оформлението на цифрово съдържание Средство 4: - Изпълнение на задача, свързана с противодействие срещу злонамерено електронно съобщение Средство 5: - Изпълнение на задача, свързана с инсталирането, преинсталирането и промяната на настройки на устройство и съпътстващия го софтуер
Условия за провеждане на оценяването:	За средства 1, 2, 3, 4 и 5: - Учебен/компютърен кабинет - Персонален компютър или лаптоп - Достъп до интернет
Критерии за оценяване:	За средства 1, 2, 3, 4 и 5: - Поставените задачи са изпълнени самостоятелно и в рамките на предварително зададеното за това време - Демонстрирани са професионални знания, умения и компетентности, свързани с употребата на ИКТ

Наименование на единицата:	Организиране на работния процес
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Наименование на професията:	Фермер
Ниво по НКР:	3 – 5
Ниво по ЕКР:	3 – 5
Резултат от учене 17.1:	Организира работния процес
Знания	• Назовава структурата на ферма • Изброява методи за нормиране на работния процес • Назовава нормативните актове, свързани с професията • Посочва начини за планиране на ресурси, свързани с работния процес
Умения	• Планира работния процес • Съставя график на работните задачи • Спазва основните нормативни актове, свързани с професията
Компетентности	• Ефективно организира работния процес • Обосновава необходимостта от промени в работния процес
Резултат от учене 17.2:	Разпределя трудови дейности в работния процес
Знания	• Изброява видове трудови дейности • Назовава изискванията за ефективно изпълнение на видовете дейности • Изброява начините за организация на дейностите в работния процес
Умения	• Планира трудовите дейности • Спазва етичните норми на поведение • Следи за спазването на етичните норми на поведение • Създава етична работна среда • Поддържа етична работна среда
Компетентности	• Ефективно планира и разпределя трудовите дейности • Работи в екип за поддържането на ефективна работна среда
Средства за оценяване:	Средство 1: • Решаване на тест Средство 2: • Решаване на казус по зададен сценарий
Условия за провеждане на оценяването:	За средства 1 и 2: • Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	За средство 1: • Дефинира теоретични понятия при планирането и организацията на работния процес и при разпределянето на дейностите в работния процес За средство 2: • Решава поставената практическа задача при спазване на определеното време. Спазени са изискванията за качество

Наименование на единицата:	Техническа документация
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Наименование на професията:	Фермер
Ниво по НКР:	3 – 5
Ниво по ЕКР:	3 – 5
Резултат от учене 18.1:	Разчита работни чертежи, схеми и скици
Знания	• Посочва основни стандарти за изработване на видовете чертежи • Посочва условни означения
Умения	• Прилага стандарти за изработване на чертежи • Разбира структурата и елементите на чертежа • Използва учебна, техническа и справочна литература
Компетентности	• Самостоятелно разчита точно чертежи, схеми и скици
Резултат от учене 18.2:	Използва техническа документация
Знания	• Назовава видове чертежи • Дефинира стандарти за разчитане на техническа документация
Умения	• Разчита технологични схеми и карти, каталози, инструкции и друга специфична техническа документация • Използва специфична техническа документация в работата си
Компетентности	• Организира правилното използване от екипа на техническа документация
Средства за оценяване:	Средство 1: • Решаване на тест Средство 2: • Решаване на казус Средство 3: • Изпълнение на практическа задача
Условия за провеждане на оценяването:	За средства 1 и 2: • Учебен кабинет За средство 3: • Учебна работилница • Лаборатория • Реална работна среда
Критерии за оценяване:	За средства 1 и 2: • Решава точно и вярно поставените задачи, като прилага основните изисквания за изработване и разчитане на техническата документация За средство 3: • Изпълнява поставените задачи, като спазва определеното време и изискванията за качество

Наименование на единицата:	Машинно-тракторен парк
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Наименование на професията:	Фермер
Ниво по НКР:	3 – 5
Ниво по ЕКР:	3 – 5
Резултат от учене 19.1:	Оценява различни видове двигатели, трактори и автомобили по техническите им характеристики
Знания	• Назовава класификация на тракторите, автомобилите и видовете двигатели • Дефинира устройство на отделните възли на различни видове двигатели, трактори и автомобили • Посочва принципи на действие на различни видове двигатели, трактори и автомобили • Назовава параметри на енергетични средства
Умения	• Класифицира трактори, автомобили и видове двигатели • Анализира параметри на енергетични средства
Компетентности	• Извършва правилен избор на енергетично средство според експлоатационните му качества
Резултат от учене 19.2:	Открива причини за възникване на неизправности
Знания	• Дефинира устройство на системи на трактори и автомобили • Описва принципа на действие на двигатели с вътрешно горене
Умения	• Преценява сложността на възникнал проблем • Избира начина за отстраняване на проблема
Компетентности	• В състояние е прецизно да реши възникнал проблем при работа на различни видове двигатели, трактори и автомобили
Средства за оценяване:	Средство 1: • Решаване на тест Средство 2: • Решаване на казус Средство 3: • Изпълнение на практическа задача
Условия за провеждане на оценяването:	За средства 1 и 2: • Учебен кабинет За средство 3: • Учебна работилница • Лаборатория • Реална работна среда, трактор
Критерии за оценяване:	За средства 1 и 2: • Решава точно и вярно поставените задачи, като прилага основните изисквания за изработване и разчитане на техническата документация За средство 3: • Изпълнява поставените задачи, като спазва основните изисквания за разчитане на техническа документация и определеното за задачата време

ЕРУ по специфична професионална подготовка за специалност „Производител на селскостопанска продукция“ – трета степен на професионална квалификация

ЕРУ 20

Наименование на единицата:	Растениевъдство
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Наименование на професията:	Фермер
Ниво по НКР:	3 – 5
Ниво по ЕКР:	3 – 5
Резултат от учене 20.1:	Прилага принципи за постигане на плодородие
Знания	• Дефинира типа почва • Назовава морфологични признаци на почвата • Посочва свойства на почвата • Описва процесите на деградация на земите
Умения	• Обяснява агропроизводствената характеристика на почвата • Преценява структурата на почвата • Организира мероприятия за запазване и увеличаване на плодородието на почвата • Прилага принципи за устойчиво управление на деградирани земи • Извършва анализ на почвата при полеви условия
Компетентности	• Разработва в екип концепция за устойчиво управление на земите
Резултат от учене 20.2:	Организира отглеждане на земеделски култури
Знания	• Посочва предназначението на земеделските култури • Назовава видовия и сортовия състав на земеделски култури • Описва технологии за отглеждане на земеделски култури
Умения	• Избира технология за отглеждане на земеделски култури • Прилага технологичната последователност на агротехническите мероприятия при отглеждане на земеделските култури • Преценява начина на съхранение на прибраната земеделска продукция до продажбата ѝ
Компетентности	• Ефективно организира екипа по прилагането на екологосъобразно земеделско производство за отглеждане на земеделските култури
Резултат от учене 20.3:	Въвежда добри земеделски практики при отглеждане на земеделски култури
Знания	• Посочва правилата за добра земеделска практика • Назовава възможности за намаляване на негативното въздействие на стопанската дейност на човека върху околната среда
Умения	• Анализира възможностите за намаляване на негативното въздействие на стопанската дейност на човека върху околната среда • Информира се за добри земеделски практики за отглеждане на земеделски култури
Компетентности	• Правилно въвежда добри земеделски практики за отглеждане на земеделски култури, намаляващи негативното въздействие на стопанската дейност на човека върху околната среда
Средства за оценяване:	Средство 1: • Решаване на тест Средство 2: • Решаване на казус Средство 3: • Изпълнение на практическа задача
Условия за провеждане на оценяването:	За средства 1 и 2: • Учебен кабинет За средство 3: • Учебна работилница • Реална работна среда
Критерии за оценяване:	За средства 1 и 2: • Владее основните теоретични знания в областта на растениевъдството • Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на проблема в зададения казус За средство 3: • Изпълнява поставените задачи, спазвайки поставените критерии за качество и определеното време за изпълнение

Наименование на единицата:	Животновъдство
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Наименование на професията:	Фермер
Ниво по НКР:	3 – 5
Ниво по ЕКР:	3 – 5
Резултат от учене 21.1:	Опазва здравето на селскостопанските животни
Знания	• Дефинира хигиенното значение на водата • Описва значението на фуражите • Дефинира значението на екологичните фактори • Посочва ветеринарномедицинските, включително мерките за биосигурност и зоохигиенните изисквания при отглеждане на различни видове животни
Умения	• Преценява влиянието на околната среда върху здравето на животните • Спазва ветеринарномедицинските, включително мерките за биосигурност и зоохигиенните изисквания при отглеждане на различни видове животни
Компетентности	• Организира действията на екип за осигуряване на оптимални условия за отглеждане на селскостопанските животни, изключващи всякакви вредни влияния върху тях
Резултат от учене 21.2:	Развъжда селскостопански животни
Знания	• Описва анатомо-физиологичните особености на селскостопанските животни • Описва основните методи на развъждане
Умения	• Преценява екстериор, конституция и кондиция на селскостопански животни • Организира прилагане на методи за развъждане • Преценява селскостопанските животни по продуктивност
Компетентности	• Способен е да извърши правилен подбор на селскостопански животни за разплод
Резултат от учене 21.3:	Отглежда селскостопански животни
Знания	• Посочва основните дейности в животновъдството • Изброява видове и породи селскостопански животни • Описва технологии за отглеждане на различни видове селскостопански животни • Назовава видовете фуражи
Умения	• Съставя дажби и смеси за хранене на селскостопанските животни • Избира породи за конкретното производство
Компетентности	• Организира правилното прилагане на технологии за отглеждане на селскостопански животни, щадящи околната среда
Средства за оценяване:	Средство 1: • Решаване на тест Средство 2: • Решаване на казус Средство 3: • Изпълнение на практическа задача
Условия за провеждане на оценяването:	За средства 1 и 2: • Учебен кабинет За средство 3: • Учебна работилница • Реална работна среда
Критерии за оценяване:	За средства 1 и 2: • Владее основните теоретични знания в областта на животновъдството • Вярно, точно и мотивирано определя действията си за разрешаване на проблема в зададения казус За средство 3: • Изпълнява поставените задачи, като спазва правилата за конкретната ситуация

Наименование на единицата:	Земеделска техника
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Наименование на професията:	Фермер
Ниво по НКР:	3 – 5
Ниво по ЕКР:	3 – 5
Резултат от учене 22.1:	Използва земеделска техника
Знания	- Описва устройство на селскостопански машини и съоръжения - Описва принципа на действие на селскостопански машини и съоръжения - Дефинира експлоатационните качества на селскостопански машини и съоръжения
Умения	- Разграничава видовете земеделска техника - Обяснява устройството на селскостопанските машини и съоръжения - Организира спазване на технологичния процес при работа със селскостопански машини и съоръжения
Компетентности	Ефективно организира дейности за извършване на техническо обслужване на селскостопанските машини и съоръжения
Резултат от учене 22.2:	Съставя машинно-тракторни агрегати
Знания	- Идентифицира основните изисквания за съставяне на машинно-тракторни агрегати - Описва факторите, влияещи на състава на машинно-тракторните агрегати - Назовава използването на машини и производствени процеси в земеделието
Умения	- Избира енергетично средство за извършване на определена земеделска операция - Избира земеделска техника за конкретна дейност - Прилага методи за изчисляване на машинно-тракторни агрегати - Оценява качеството на работа при извършване на операция
Компетентности	Самостоятелно съставя рационални машинно-тракторни агрегати с висока производителност и минимален разход на гориво
Резултат от учене 22.3:	Въвежда в експлоатация нови машини
Знания	- Назовава правила за разработване на двигатели, трактори, автомобили или земеделски машини - Изброява законови норми, определени в БДС, при разработване, експлоатация и техническо обслужване на трактори и земеделски машини
Умения	- Прилага инструкцията на завода производител за въвеждане в експлоатация на нови машини - Прилага законови норми, определени в БДС, при разработване, експлоатация и техническо обслужване на трактори и земеделски машини
Компетентности	Извършва ефективно въвеждане в експлоатация на нови машини
Средства за оценяване:	Средство 1: - Решаване на тест Средство 2: - Решаване на казус Средство 3: - Изпълнение на практическа задача
Условия за провеждане на оценяването:	За средства 1 и 2: - Учебен кабинет За средство 3: - Учебна работилница - Реална работна среда - Земеделска техника
Критерии за оценяване:	За средства 1 и 2: - Владее основните теоретични знания в областта на земеделската техника - Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на проблема в зададения казус За средство 3: - Изпълнява поставените задачи, като спазва изискванията и правилата за работа

Наименование на единицата:	Производство на селскостопанска продукция
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Наименование на професията:	Фермер
Ниво по НКР:	3 – 5
Ниво по ЕКР:	3 – 5
Резултат от учене 23.1:	Организира производството на растителна продукция
Знания	• Назовава характерни особености на земеделското производство • Посочва ресурси в земеделското производство • Описва същността на организацията на производство на растителна продукция
Умения	• Преценява влиянието на управлението на ресурсите върху производството • Анализира ефективността на производството в условията на устойчиво земеделие • Организира производството на растителна продукция
Компетентности	• Способен е да организира качествено производство на растителна продукция при спазване на принципите за устойчиво земеделие
Резултат от учене 23.2:	Организира производството на животинска продукция
Знания	• Описва видовете продуктивност на селскостопанските животни и птици • Назовава изискванията за отглеждане на различни видове селскостопански животни и птици • Изброява условия за отглеждане на селскостопанските животни и птици • Описва същността на организацията на производството на животинска продукция
Умения	• Обяснява начините за преценка на селскостопанските животни и птици по продуктивност • Анализира оползотворяването на фуража при съответното производство на животинска продукция • Преценява факторите, влияещи върху продуктивността на селскостопанските животни и птици • Оползотворява отпадъчните продукти от животновъдството
Компетентности	• Произвежда екологосъобразна и конкурентна животинска продукция чрез създаване на жизнена среда, в която животните максимално да реализират продуктивния си потенциал
Резултат от учене 23.3:	Реализира селскостопанска продукция на пазара
Знания	• Познава търсенето и предлагането на продукта • Идентифицира каналите за реализация на продукта
Умения	• Преценява възможностите за реализация на продукцията на пазара • Анализира конкуренцията на пазара • Организира дистрибуция • Разработва маркетингова концепция
Компетентности	• Способен е самостоятелно да реализира селскостопанска продукция на пазара
Средства за оценяване:	Средство 1: • Решаване на тест Средство 2: • Решаване на казус Средство 3: • Изпълнение на практическа задача
Условия за провеждане на оценяването:	За средства 1 и 2: • Учебен кабинет За средство 3: • Учебна работилница • Реална работна среда
Критерии за оценяване:	За средства 1 и 2: • Владее основните теоретични знания в областта на производството на селскостопанска продукция • Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на проблема в зададения казус За средство 3: • Изпълнява поставените задачи, като спазва изискванията за качество, правилата за работа и определеното за задачата време

Наименование на единицата:	Здравословни и безопасни условия на труд (ЗБУТ)
Ниво по НКР:	5
Ниво по ЕКР:	5
Наименование на професията:	Фермер
Ниво по НКР:	3 – 5
Ниво по ЕКР:	3 – 5
Резултат от учене 24.1:	Създава организация за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд на работното място
Знания	- Познава в детайли разпоредбите за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд - Познава основните елементи на организацията за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд - Познава в детайли рисковете за здравето и безопасността при извършваната трудова дейност и при трудовите дейности, свързани с конкретната професионална квалификация - Познава в детайли необходимите мерки за защита и средствата за сигнализация и маркировка за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд - Познава разпоредбите за провеждане на инструктаж на работещите по правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд
Умения	- Контролира процеса по изготвяне на инструкции за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд - Организира извършването на трудовите дейности при спазване на нормативните разпоредби за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд - Извършва контрол (при необходимост) на изпълнението на трудовите дейности при спазване на разпоредбите за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд - Инструктира работещите по правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд - Разпознава рисковете за здравето и безопасността при различни трудови дейности - Използва средствата за сигнализация и маркировка за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд
Компетентности	- Участва в създаването на организация за осигуряване на безопасни условия на работа - Проявява отговорност към останалите участници в трудовия процес - Предприема мерки за предотвратяване, намаляване и ограничаване на рисковете за здравето и за безопасност на работното място при различните трудови дейности
Резултат от учене 24.2:	Създава организация за осъществяване на превантивна дейност по опазване на околната среда
Знания	- Познава разпоредбите за опазване на околната среда при конкретната трудова дейност - Познава в детайли рисковете от замърсяване на околната среда при конкретната трудова дейност и при свързаните трудови дейности - Описва основните изисквания за разделно събиране на отпадъци - Познава разпоредбите за съхранение, използване и изхвърляне на опасни продукти
Умения	Организира сортирането/съхранението на опасни продукти и излезли от употреба материали, консумативи и други при спазване технологията за събиране и рециклиране
Компетентности	- Притежава екологично съзнание за опазване на околната среда - Анализира причините за екологично замърсяване - Участва в разработването на правила за опазване на околната среда - Следи за спазване на изискванията и правилата за опазване на околната среда
Резултат от учене 24.3:	Създава организация за овладяването на рискови и аварийни ситуации
Знания	- Познава нормативните разпоредби за осигуряване на аварийна безопасност - Познава в детайли основните изисквания за осигуряване на аварийна безопасност - Обяснява стъпките за действия при аварии и аварийни ситуации - Обяснява видовете травми и методите за оказване на първа помощ - Познава реда за разследване на трудови злополуки
Умения	- Използва терминологията за описване на аварийните ситуации - Създава организация за осъществяване на контрол по спазване мерките за пожарна и аварийна безопасност - Координира действията на работния екип при аварии и опасни ситуации - Разпознава опасните ситуации, които могат да възникнат по време на работа - Изброява основните рискове, които могат да доведат до аварии и аварийни ситуации - Оказва първа помощ на пострадали при авария
Компетентности	- Организира овладяването на възникнал пожар и/или авария в съответствие с установените вътрешнофирмени правила за пожарна и аварийна безопасност - Актуализира вътрешнофирмените правила за пожарна и аварийна безопасност
Средства за оценяване:	Средство 1: - Решаване на тест Средство 2: - Решаване на казус по зададен сценарий
Условия за провеждане на оценяването:	За средства 1 и 2: Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	За средство 1: - Владее теоретични знания за: - хигиенните норми; - здравословните и безопасни условия на труд на работното място; - превантивната дейност за опазване на околната среда; - овладяването на аварийни ситуации и оказването на първа помощ на пострадали. За средство 2: - Избира бързо най-адекватното поведение при зададената рискова ситуация - Вярно и точно определя необходимите действия за оказване на първа помощ

Наименование на единицата:	Предприемачество
Ниво по НКР:	5
Ниво по ЕКР:	5
Наименование на професията:	Фермер
Ниво по НКР:	3 – 5
Ниво по ЕКР:	3 – 5
Резултат от учене 25.1:	Познава основите на предприемачеството
Знания	- Дефинира същността на предприемачеството - Изброява видовете предприемачески умения
Умения	- Анализира практически примери за успешно управление на дейността на дадена ферма - Проучва предприемаческите процеси, свързани с дейността му
Компетентности	Способен е самостоятелно да даде нови идеи за успешно изпълнение на трудовите дейности
Резултат от учене 25.2:	Формира предприемаческо поведение
Знания	- Описва характеристиките на предприемаческото поведение - Изброява икономическите условия и правилата за ефективна организация на дейността
Умения	- Прилага правилата за организация на дейността - Преценява необходимостта от промени, свързани с подобряване на работата
Компетентности	Способен е самостоятелно да предложи решения за оптимизиране на трудовите дейности във фермата
Резултат от учене 25.3:	Участва в разработването на план за дейността на фермата
Знания	- Изброява основните елементи, изисквания и етапи при разработване на план за дейността на фермата - Посочва факторите на обкръжаващата среда - Описва реда за реализиране на доставка – проучване, снабдяване и отчитане на материалните средства във фермата
Умения	- Планира снабдяването на фермата с необходимите медикаменти, превързочни и други санитарни материали - Анализира дейностите в работната организация на фермата
Компетентности	Разработва в екип проект на план за дейността на фермата
Средства за оценяване:	Средство 1: - Решаване на тест Средство 2: - Решаване на казус по зададен сценарий
Условия за провеждане на оценяването:	За средства 1 и 2: Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	За средство 1: - Владее основните теоретични постановки в областта на предприемачеството За средство 2: - Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на описания проблем в зададения казус/сценарий

ЕРУ 26

Наименование на единицата:	Икономика
Ниво по НКР:	5
Ниво по ЕКР:	5
Наименование на професията:	Фермер
Ниво по НКР:	3 – 5
Ниво по ЕКР:	3 – 5
Резултат от учене 26.1:	Познава основите на пазарната икономика
Знания	- Обяснява общата теория на пазарната икономика - Запознат е с икономическите проблеми – осъждност, ресурси, избор и други - Описва ролята на държавата в пазарната икономика - Изрежда видовете икономически субекти
Умения	- Прилага в работата си основните принципи на пазарната икономика - Информира се за успешни практически примери за управление на различни делови начинания
Компетентности	Способен е да идентифицира успешни практически примери за управление на делови начинания, като обясни ролята на всеки икономически субект, ангажиран в тях
Резултат от учене 26.2:	Познава характеристиките на дейността във фермата
Знания	- Посочва основите на пазарното търсене и пазарното предлагане - Дефинира икономически понятия – приходи, разходи, печалба, рентабилност и др.
Умения	- Организира работните дейности във фермата - Прилага в работата си принципите за ефективно осигуряване и разпределяне на ресурсите
Компетентности	Способен е да анализира икономическите принципи в контекста на дейността на дадената организация
Средства за оценяване:	Средство 1: - Писмен изпит/тест Средство 2: - Казус по зададен сценарий
Условия за провеждане на оценяването:	За средства 1 и 2: Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	За средство 1: - Владее основните теоретични знания в областта на икономиката За средство 2: - Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на проблема в зададения казус/сценарий

ЕРУ по отраслова професионална подготовка – единна за всички професии от професионалното направление „Растениевъдство и животновъдство“ – четвърта степен на професионална квалификация

ЕРУ 27

Наименование на единицата:	Комуникация и чужд език
Ниво по НКР:	5
Ниво по ЕКР:	5
Наименование на професията:	Фермер
Ниво по НКР:	3 – 5
Ниво по ЕКР:	3 – 5
Резултат от учене 27.1:	Общува ефективно в работния екип
Знания	- Изброява длъжностите в екипа, техните роли и работни взаимоотношения - Описва функциите на организацията/фермата, в която работи
Умения	- Комуникира с екипа и персонала на организацията/фермата при изпълнение на служебните задължения - Спазва каналите за вътрешна комуникация, установени в организацията/фермата
Компетентности	Способен е да осъществява ефективна комуникация с всички участници в трудовата дейност съобразно работния протокол
Резултат от учене 27.2:	Осъществява делова комуникация
Знания	- Описва етичните норми в комуникацията - Изрежда правилата за вербална и невербална комуникация - Посочва поведение при конфликт - Изброява правилата и изискванията за делова кореспонденция
Умения	- Води делова комуникация – писмена и устна - Събира информация според изискванията на колеги и пациенти - Разпознава конфликтни ситуации - Съдейства за решаване на конфликтни ситуации
Компетентности	Провежда устна и писмена комуникация с колеги, като спазва правилата на организацията/фермата, в която работи
Резултат от учене 27.3:	Комуникира на чужд език във връзка с професията
Знания	- Владее професионалната терминология на чужд език, свързана с упражняваната професия - Владее специфична терминология на чужд език
Умения	- Разбира професионални текстове на чужд език (специализирана литература, техническа документация и др.) - Ползва чужд език при търсене на информация от интернет и други източници - Ползва чужд език (писмено и говоримо) при комуникация с колеги
Компетентности	Владее чужд език на ниво, позволяващо му да осъществява ефективна комуникация по професионални теми при изпълняване на служебните си задължения
Средства за оценяване:	Средство 1: - Решаване на тест Средство 2: - Решаване на казус по зададена ситуация
Условия за провеждане на оценяването:	За средства 1 и 2: Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	За средство 1: - Демонстрира задълбочени знания относно ефективното общуване в работна среда За средство 2: - Провежда ползотворни разговори по професионални теми на чужд език

Наименование на единицата:	Информационни и комуникационни технологии (ИКТ)
Ниво по НКР:	5
Ниво по ЕКР:	5
Наименование на професията:	Фермер
Ниво по НКР:	3 – 5
Ниво по ЕКР:	3 – 5
Резултат от учене 28.1:	Комуникира посредством ИКТ
Знания	- Изброява доставчици на услугата електронна поща - Изброява софтуер за аудио- и видеоразговори - Изброява доставчици на услуги за споделяне на файлове - Обяснява начините за онлайн пазаруване и плащане
Умения	- Използва електронна поща - Използва разширени функции на софтуер за аудио- и видеоразговори - Споделя файлове, спазвайки правилата на онлайн комуникацията - Използва електронни услуги за онлайн разплащане
Компетентности	Демонстрира самостоятелно владение на ИКТ при онлайн комуникация
Резултат от учене 28.2:	Използва съвременните информационни и комуникационни технологии
Знания	- Посочва възможностите за изготвяне на файлове с различен формат - Изброява възможностите за обработване на файлове с различен формат - Описва начините за съхранение на цифрова информация на различни електронни носители - Описва начините за преместване на файлове от една поддиректория (папка) в друга - Различава програми за възпроизвеждане на даден тип цифрово съдържание (текст, изображение, аудио, видео)
Умения	- Търси информация, като прилага различни филтри и използва оператори за търсене (символи и други) - Създава файлове с различен формат - Обработва файлове с различен формат - Записва в различни формати цифрово съдържание (текст, изображения, аудио, видео, уеб страници и др.) по класифициран начин, използвайки поддиректории (папки) - Възпроизвежда вече записано цифрово съдържание
Компетентности	Демонстрира самостоятелно използване на информационни и комуникационни технологии
Резултат от учене 28.3:	Решава проблем при работата с ИКТ
Знания	- Описва начините за решаване на рутинни проблеми при използването на цифрови технологии - Изброява възможните решения на често срещани проблеми при работа с ИКТ
Умения	- Предприема основни стъпки за защита на устройствата, с които работи (например инсталира антивирусни програми и пароли) - Прилага мерки за решаване на възникнал проблем в работа с ИКТ
Компетентности	Способен е да разреши рутинен проблем, възникнал при работа с ИКТ (например чрез затваряне на програма, повторно стартиране на компютъра, проверка на интернет връзка и др.)
Средства за оценяване:	Средство 1: - Изпълнение на задача, свързана със създаването, редакцията и оформлението на цифрово съдържание Средство 2: - Изпълнение на задача, свързана с решаване на възникнал проблем при работа с ИКТ
Условия за провеждане на оценяването:	За средства 1 и 2: Учебен/компютърен кабинет, персонален компютър или лаптоп и достъп до интернет
Критерии за оценяване:	За средства 1 и 2: Поставените задачи са изпълнени самостоятелно и в рамките на предварително зададеното време. Демонстрирани са професионални знания, умения и компетентности, свързани с използването на ИКТ

Наименование на единицата:	Организация на труда
Ниво по НКР:	5
Ниво по ЕКР:	5
Наименование на професията:	Фермер
Ниво по НКР:	3 – 5
Ниво по ЕКР:	3 – 5
Резултат от учене 29.1:	Познава организационната структура
Знания	- Посочва структурата на организацията/фермата - Описва организационната структура на организацията/фермата - Идентифицира правилата за вътрешния ред - Описва политиката по осигуряване на качество
Умения	- Спазва трудовата дисциплина - Организира спазване на трудовата дисциплина - Спазва йерархичната подчиненост в работата си - Спазва йерархията при решаване на проблеми - Прилага изискванията за осигуряване на качеството
Компетентности	Изпълнява работните си задължения, като спазва вътрешните правила и йерархия
Резултат от учене 29.2:	Организира работния процес
Знания	- Описва методи за нормиране на работния процес - Изброява нормативните актове, свързани с упражняваната професия - Обяснява изискванията за ефективно планиране на ресурси, свързани с работния процес
Умения	- Съставя график на работните задачи - Спазва основните нормативни актове, свързани с упражняваната професия - Планира кадрово осигуряване
Компетентности	- Ефективно организира работния процес - Предлага и мотивира необходимостта от промени в организацията на работния процес
Резултат от учене 29.3:	Отговаря за разпределението на дейностите в организацията/фермата
Знания	- Посочва видовете дейности в организацията/фермата - Обяснява изискванията за изпълнение на видовете дейности по осигуряване на нормалното протичане на работния процес - Описва начините за организация на дейностите във фермата
Умения	- Организира дейностите във фермата - Съдейства за ефективното осигуряване на необходимите ресурси за дейността
Компетентности	Способен е в екип да работи за ефективно обезпечаване на дейностите по осигуряване
Средства за оценяване:	Средство 1: - Решаване на тест Средство 2: - Решаване на казус по зададен случай на пациент
Условия за провеждане на оценяването:	За средства 1 и 2: Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	За средство 1: - Дефинира теоретични понятия при планирането и организацията на работния процес За средство 2: - Вярно, точно и мотивирано решава зададения казус, свързан с организацията на работния процес във фермата

Наименование на единицата:	Техническа документация
Ниво по НКР:	5
Ниво по ЕКР:	5
Наименование на професията:	Фермер
Ниво по НКР:	3 – 5
Ниво по ЕКР:	3 – 5
Резултат от учене 30.1:	Разчита работни чертежи, схеми и скици
Знания	• Назовава основни стандарти за изработване на видовете чертежи • Посочва условни означения
Умения	• Прилага стандарти за изработване на чертежи • Разбира структурата и елементите на чертежа • Използва учебна, техническа и справочна литература • Разработва чертежи
Компетентности	• Самостоятелно разчита и разработва точно чертежи, схеми и скици
Резултат от учене 30.2:	Организира използването на техническа документация
Знания	• Назовава видове чертежи • Дефинира стандарти за разчитане на техническа документация
Умения	• Разчита технологични схеми и карти, каталози, инструкции и друга специфична техническа документация • Използва специфична техническа документация в работата си
Компетентности	• Организира правилното използване от екипа на техническа документация
Средства за оценяване:	Средство 1: • Решаване на тест Средство 2: • Решаване на казус Средство 3: • Изпълнение на практическа задача
Условия за провеждане на оценяването:	За средства 1 и 2: • Учебен кабинет За средство 3: • Учебна работилница • Лаборатория • Реална работна среда
Критерии за оценяване:	За средства 1 и 2: • Решава точно и вярно поставените задачи, като прилага основните изисквания за изработване и разчитане на техническата документация За средство 3: • Изпълнява поставените задачи, като спазва основните изисквания за разчитане на техническа документация

ЕРУ 31

Наименование на единицата:	Машинно-тракторен парк
Ниво по НКР:	5
Ниво по ЕКР:	5
Наименование на професията:	Фермер
Ниво по НКР:	3 – 5
Ниво по ЕКР:	3 – 5
Резултат от учене 31.1:	Оценява различни видове двигатели, трактори и автомобили по техническите им характеристики
Знания	• Назовава класификация на тракторите, автомобилите и видовете двигатели • Дефинира устройство на отделните възли на различни видове двигатели, трактори и автомобили • Посочва принципи на действие на различни видове двигатели, трактори и автомобили • Назовава параметри на енергетични средства
Умения	• Класифицира трактори, автомобили и видове двигатели • Анализира параметри на енергетични средства
Компетентности	• Способен е да извърши правилна преценка на енергетично средство според експлоатационните му качества
Резултат от учене 31.2:	Организира екип за откриване на причини за възникване на неизправности
Знания	• Дефинира устройство на системи на трактори и автомобили • Описва принципа на действие на двигатели с вътрешно горене
Умения	• Преценява сложността на възникнал проблем • Избира начина за отстраняване на проблема
Компетентности	• В състояние е прецизно да реши възникнал проблем при работа на различни видове двигатели, трактори и автомобили
Средства за оценяване:	Средство 1: • Решаване на тест Средство 2: • Решаване на казус Средство 3: • Изпълнение на практическа задача
Условия за провеждане на оценяването:	За средства 1 и 2: • Учебен кабинет За средство 3: • Учебна работилница • Лаборатория • Реална работна среда • Различни видове техника
Критерии за оценяване:	За средства 1 и 2: • Решава точно и вярно поставените задачи, като прилага основните изисквания за изработване и разчитане на техническата документация За средство 3: • Изпълнява поставените задачи, като спазва основните изисквания за извършване на преценка на състоянието на техническите средства, откриване и отстраняване на възникнал проблем

ЕРУ по специфична професионална подготовка за специалност „Управление на растениевъдни и животновъдни ферми“ – четвърта степен на професионална квалификация

ЕРУ 32

Наименование на единицата:	Основи на аграрния мениджмънт
Ниво по НКР:	5
Ниво по ЕКР:	5
Наименование на професията:	Фермер
Ниво по НКР:	3 – 5
Ниво по ЕКР:	3 – 5
Резултат от учене 32.1:	Познава основните функции в процеса на управление на ферма
Знания	• Описва особености на управлението на растениевъдни и животновъдни ферми • Дефинира основните функции в процеса на управление • Обяснява ролята на мениджъра във фермата
Умения	• Планира дейността във фермата • Организира дейността във фермата • Контролира дейността във фермата • Прави предложения за оптимизиране на дейността на фермата
Компетентности	• Отговаря за работата на екипа • Оценява необходимостта от обучение на персонала
Резултат от учене 32.2:	Използва SWOT анализ при управление на фермата
Знания	• Дефинира същността на SWOT анализа • Описва ползите от прилагане на SWOT анализ в управлението на ферма • Назовава стъпките за изготвяне на SWOT анализ
Умения	• Изготвя анализи • Използва данните от анализа за вземане на управленски решения • Изготвя стратегии
Компетентности	• Извършва правилна оценка за моментното състояние на фермата
Средства за оценяване:	Средство 1: • Решаване на тест Средство 2: • Решаване на казус по зададен сценарий
Условия за провеждане на оценяването:	За средства 1 и 2: • Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	За средства 1 и 2: • Владее основните теоретични знания в областта на аграрния мениджмънт • Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на проблема в зададения казус

Наименование на единицата:	Управление на ресурсите във фермата
Ниво по НКР:	5
Ниво по ЕКР:	5
Наименование на професията:	Фермер
Ниво по НКР:	3 – 5
Ниво по ЕКР:	3 – 5
Резултат от учене 33.1:	Управление на поземлените ресурси на фермата
Знания	- Дефинира характерните особености на поземлените ресурси - Назовава формите на земеползване - Описва начините на използване и стопанисване на земята - Дефинира принципи, свързани с оценката на земята за земеползване
Умения	- Обяснява основните фактори, определящи начина на стопанисване на земята - Осигурява правилна организация на територията на фермата
Компетентности	Реализира възможно най-доброто използване на наличните поземлени ресурси
Резултат от учене 33.2:	Управление на човешките ресурси на фермата
Знания	- Дефинира особеностите на управление на човешките ресурси - Описва формите на организация на труда - Дефинира основните методически средства за организиране на заплащането на труда - Изброява източниците за набиране на персонал
Умения	- Обяснява видовете трудови норми - Изчислява общия брой човекодни за всяко производство - Анализира наличните и необходимите трудови ресурси за производствените процеси във фермата - Извършва подбор на персонала
Компетентности	Реализира рационално управление на човешките ресурси
Резултат от учене 33.3:	Управление на машинно-тракторния парк на фермата
Знания	- Дефинира същността на организацията на машинно-тракторния парк - Дефинира факторите, определящи размера и състава на машинно-тракторния парк - Посочва начините на осигуряване на машинно-тракторния парк - Дефинира начините за техническо поддържане и ремонт на машинно-тракторния парк
Умения	- Обяснява подходи за определяне на състава на машинно-тракторния парк - Преценява предимствата и недостатъците на различните начини за осигуряване на машинно-тракторния парк - Избира начина на техническо поддържане и ремонт на машинно-тракторния парк
Компетентности	Организира използването на машинно-тракторен парк, пряко свързан с производствената специализация и размера на фермата
Резултат от учене 33.4:	Управление на финансовите ресурси на фермата
Знания	- Дефинира целите на управление на финансовите ресурси - Дефинира значението на паричния поток за функционирането на фермата - Дефинира концепцията за брутен марж - Посочва източници за финансиране - Идентифицира възможности за осигуряване на национално, европейско и международно финансиране
Умения	- Изчислява брутен марж - Изготвя частичен бюджет - Преценява възможностите за финансиране
Компетентности	Управлява прецизно финансовите ресурси с цел печалба и устойчивост на фермата
Средства за оценяване:	Средство 1: - Решаване на тест Средство 2: - Решаване на казус по зададен сценарий
Условия за провеждане на оценяването:	За средства 1 и 2: Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	За средства 1 и 2: - Владее основните теоретични знания в областта на управление на ресурсите в растениевъдна и животновъдна ферма - Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на проблема в зададения казус

4. Изисквания към материалната база

Обучението по теория се осъществява в учебни кабинети, а по практика – в учебни работилници или базови обекти (предприятия), при предварително сключени договори.

4.1. Учебен кабинет

В учебен кабинет се провежда обучението по теория на професията.

4.1.1. Основно оборудване – работно място на всеки обучаван (работна маса и стол), работно място на обучаващия (работна маса и стол), учебна дъска, шкафове, гладка свободна стена за окачване на табла, платно за прожектиране, дъска за писане, други средства за обучение и дидактическа техника.

4.1.2. Учебни пособия: демонстрационни макети и модели, реални образци, онагледяващи табла, програмни продукти.

4.2. Учебна работилница

В учебни работилници се провежда обучението по практика на професията.

Те се оборудват с машини и съоръжения, както и със съответни помагала, съобразно усвояваната професия и специалности. Учебните работилници трябва да осигуряват работни места за всички обучаеми и едно работно място за обучаващия. За работно място се счита площта, върху която се намират машини, съоръжения и инвентар, необходими за работа. При разполагането на работните места са спазени изискванията за осветеност, необходим работен фронт и функционална близост с необходимите суровини и материали.

4.3. Учебна ферма

Основното предназначение на учебната ферма е формирането на практически умения по професията „Фермер“. Планирането, разположението и оборудването на учебната ферма е съобразено с вида на отглежданите култури, животни и обслужваща селскостопанска техника. За правилно и безопасно протичане на учебно-производствения процес е необходимо да се обезпечи: работно облекло, лични предпазни средства, медико-санитарни средства и средства, уреди и системи за гасене на пожари.

4.3.1. Учебната животновъдна ферма трябва да отговаря на ветеринарномедицинските, включително мерките на биосигурност и зоохигиенните изисквания (необходима площ за отглеждане на едно животно; ограждение, необходим обем въздух за едно животно; температура, влажност и скорост на движение на въздуха; съдържание на вредни газове, прах и микроорганизми, вентилация на помещението, осветление и др.). Учебната животновъдна ферма трябва да отговаря на европейското и националното законодателство в сферата на здравеопазване на животните, хуманното отношение към тях и безопасността на храните.

4.3.2. Учебно-опитното поле следва да отговаря на основните нормативни изисквания за: изложение на площта; подходящ тип почва; възможност за напояване; възможност за работа с техника.

4.3.3. Машинно-тракторният парк трябва да отговаря на основните изисквания за: определена открита и закрыта площ за съхраняване на техниката; ремонтна работилница, оборудвана със стендове и инструменти; селскостопански машини и съоръжения в техническа

изправност; изправен ръчен и помощен инвентар; площадка за гориво-смазочни материали – почистена от суха растителност и отделена с изорана ивица, широка най-малко 3 м; специални оградени складове за химически препарати и минерални торове, отдалечени от жилищни помещения, водоеми и ферми най-малко на 200 м.

Материалната база трябва да бъде в съответствие с изискванията на действащите нормативни актове.

5. Изисквания към обучаващите

По учебен предмет или модул от професионалната подготовка могат да преподават лица със завършено висше образование по съответната специалност.

По учебен предмет или модул от професионалната подготовка, за който няма съответно професионално направление в Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, приет с Постановление № 125 от 2002 г. на Министерския съвет (ДВ, бр. 64 от 2002 г.), могат да преподават лица без висше образование и без професионална квалификация „учител“, ако са придобили трета степен на професионална квалификация по специалност „Фермер“ при условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение.

Препоръчително е на всеки три години обучаващите да преминават курс за актуализиране на професионалните знания, умения и компетентности.